

יבום וחליצה ב"איסור ערוה", וכפי שיבואר בגמרא.

ב. ולא רק חמש עשרה הנשים עצמן פטורות מן היבום והחליצה.

אלא, אותן חמש עשרה נשים אף פטורות א-ב מהיבום ומהחליצה גם את צרותיהן, את הנשים הנוספות שהיו נשואות יחד עמהן לבעליהן, והיו "צרות" להם בנישואיהם המשותפים עם האח המת.

כי כשם שהערוה עצמה התמעטה מפרשת יבום וחליצה, כך גם "צרת הערוה" התמעטה כמותה, מהטעמים שיבוארו בגמרא.

וכגון שהיו שני אחים, ראובן ושמעון, ונשא ראובן את בתו של שמעון אחיו, וגם נשא ראובן עוד אשה, ולאחר מכן מת ראובן בלי בנים.

הרי שתי אלמנותיו של ראובן, שהן: בתו של שמעון, וצרת בתו של שמעון – פטורות מן היבום והחליצה משמעון.

ומהאמור באחות אשה, נלמד לשאר העריות, שגם הן אינן מתייבמות, לא הן ולא צרותיהן.⁽²⁾

אך לדעת רבי יש ללמוד זאת מהאמור בפרשת יבום עצמה "ולקחה לו לאשה, ויבמה". שיכול היה הכתוב לומר "ולקח ויבם" בלבד, ומכאן למד רבי שרק יבמה שהיא בת ליקוחין מתייבמת, ולא אחת שאינה בת ליקוחין, ולא צרתה הנופלת עמה מאותו הבית.

מתניתין:

א. יש חמש עשרה אופני "איסור ערוה" של נשים [וכפי שתפרט המשנה בהמשך], אשר מחמת חומר איסור הקירבה לעריות, אין מתייבמות אותן חמש עשרה נשים ליבם, ואף אינן נחלצות על ידו כדי להיות מותרות להנשא לאדם אחר. אלא הן "פטורות" מיבומן ומחליצתן [ואם יש אחים נוספים הן מתייבמות להם או נחלצות מהם].

וטעמו של דבר, היות ולא נאמרה פרשת

בנפילה הראשונה היא היתה אחות אשתו, ולאחר מכן מתה אשתו, ושוב אין היא אסורה בנפילה השניה מחמת אחות אשתו אלא רק מחמת איסור אשת אח מהנפילה הראשונה. עיין בתירוצם, ובביאור הגרי"ז בספרו [הלכות יבום].

ומה שאין איסור הערוה מחמת האח השני פוטר את הצרה, ביאר הגר"ח, והובאו דבריו בברכת שמואל ובאמרי משה, שאין איסור ערות אשת אח מאותה נפילה יכול לפטור את הצרה, היות והוא אינו המונע את היבום. ומבואר ענין זה של "ערות אשת אח מאותה

והגרי"ז בספרו, כתב להוכיח כי זה שערוה פוטרת צרתה אינו דין פטור גרידא, שכיון שנופלת אשה עם ערוה שתיהן פטורות, אלא הוא דין איסור, שערוה "אוסרת" את צרתה, והיינו, ששם צרת ערוה "אוסרה" ליבום מחמת השם הזה, ואינו רק פטור בעלמא בעקבות נפילתה עם ערוה.

2. התוס' לקמן לב א הקשו, מדוע לא מנתה המשנה גם ערות אשת אח שפוטרת את הצרה בנפילה השניה. וכגון שהותר איסור הערוה מהנפילה הראשונה. ודבר זה יתכן, כאשר